Κατά τη γνώμη μου

του ΦΟΙΒΟΥ ΑΝΩΓΕΙΑΝΑΚΗ

Ένα ακόμα «Φεστιβάλ»(;)

Τρεις μέρες με έργα ελληνικής μουσικής δωματίου και χορωδιακών συνθέσεων, συγχρόνων τάσεων, αλλά και παραδοσιακής γραφής.

Το πρόγραμμα τιτλοφορείται: «Β΄ Φεστιβάλ Ελληνικής Μουσικής Δωματίου». Η πρωτοβουλία οφείλεται στην Ένωση Ελλήνων Μουσουργών, που έχει και την ευθύνη της επιλογής των συνθετών. Και η οργάνωση στο Α΄ Πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας στην Εθνική Πινακοθήκη.

Φεστιβάλ, λοιπόν. Με ποια έννοια όμως όταν λείπει από τους στόχους του κάποιος χαρακτήρας, η φιλοσοφία του, αν θέλετε, για να χρησιμοποιήσουμε την τρέχουσα ορολογία.

Ουσιαστικά πρόκειται για ένα μωσαϊκό έργων σύγχρονης ή παραδοσιακής γραφής, με διαφανή την προσπάθεια — διάβαζε: αγωνία — πώς να παρουσιαστούν όσο γίνεται περισσότερα ονόματα. Να ικανοποιηθούν δηλαδή περισσότερες φιλοδοξίες — δίκαιο αίτημα, ασφαλώς. Κι αυτό με «μέτρο» συμμετοχής **ένα ή δύο έργα, μικρής γενικά διάρκειας,** προκειμένου να ακούσουμε — στο διήμερο που κατορθώσαμε να παρακολουθήσουμε — ούτε λίγο ούτε πολύ είκοσι ένα συνθέτες!

Κατανοούμε τα προβλήματα της «Ένωσης Μουσουργών». Ασφαλώς προβληματίστηκε, προσπάθησε και τελικά οργάνωσε αυτό το τριήμερο. Το αποτέλεσμα όμως κατά τι προύθησε την ελληνική μουσική; Πριν καλά - καλά τελειώσει ο ένας συνθέτης, ερχόταν ο άλλος και αμέσως ένας άλλος έως τους ...είκοσι ένα! Τι έμεινε βαθύτερα; Ακόμα και σ΄ αυτούς τους ακροατές που πάσχιζαν, με πολλή συγκέντρωση, να συλλάβουν τι θέλει να «πει» ο καθένας από τους άμοιρους αυτούς συνθέτες **με τα δυο τραγουδάκια του.** Ακόμα και σ΄ αυτούς δεν έμεινε, δεν μπορούσε να μείνει παρά μόνο σύγχυση και τέλεια ισοπέδωση.

Είκοσι ένας συνθέτες, σε δυο βραδιές, δεν συνθέτουν ένα **άξιο του ονόματος** μουσικό φεστιβάλ. Αλλά μια «παράτα» συνθετών, όπως τόσες άλλες εκδηλώσεις στον τόπο μας, που αυτοαποκαλούνται φεστιβάλ.

Η «Ένωση Ελλήνων Μουσουργών» θα μπορούσε βέβαια να προετοιμάζει φεστιβάλ, με προγράμματα συγκεκριμένων ετών, τιμώντας κάθε φορά ορισμένους, λίγους αναγκαστικά, συνθέτες, αυτούς που νομίζει (που αναλαμβάνει δηλαδή την ευθύνη να επιλέξει) με εκτέλεση έργων τους, άξιων να μεταδώσουν στον ακροατή το **στίγμα** κάθε συνθέτη, τη φυσιογνωμία του.

Με ποιον τρόπο συνέβαλαν π.χ. ο Α. Ξένος, ο Π. Τριανταφυλλίδης και ο Κ. Σφέτσας, σε μια εκδήλωση που θέλουμε να αποκαλούμε φεστιβάλ, με τα δύο ή τρία τραγούδια τους ο καθένας; Και οι τρεις αυτοί συνθέτες μπορούν και πρέπει να προβληθούν. Όχι όμως με αυτόν τον κωμικό [illegible].

Το [illegible] ισχύει όμως και για άλλους συνθέτες, όπως αίφνης τον Καλομοίρη και τον Αντωνίου — περιπτώσεις που εγγίζουν τον εμπαιγμό. Ποιος είχε αλήθεια αυτή τη θλιβερή ιδέα της «δειγματοληψίας», ως εάν επρόκειτο για περισσότερο ή λιγότερο βραστερά φασόλια, εκτεθειμένα σε σύγχρονο σούπερ - μάρκετ.

Μια άλλη όμως ακόμα πλευρά οφείλουμε να θίξουμε, αν και δεν αφορά άμεσα — αλλά έμμεσα μόνον — την «Ένωση Μουσουργών». Πρόκειται για τις αίθουσες της Πινακοθήκης, ένας χώρος ειδικά κτισμένος και διαρρυθμισμένος για εκθέσεις εικαστικών τεχνών, που τόσο αβασάνιστα χρησιμοποιείται, τώρα και χρόνια, για συναυλίες. Τα υλικά κατασκευής (γυαλί, μάρμαρο κ.ά.) αλλά και η εκάστοτε διαρρύθμιση του χώρου **ανάλογα με την έκθεση που φιλοξενεί η Πινακοθήκη,** δημιουργούν — για τον ευαίσθητο τουλάχιστον ακροατή — ένα γύρο ελάχιστα κατάλληλο για άκρόαση: με αλλοιωμένη την ομοιογένεια του ήχου ή το ίδιο το χρώμα του· με σκλήρυνση των υψηλών φθόγγων ή εξαφάνιση των χαμηλών, ιδιαίτερα στο πιάνο - πιανίσιμο κ.ο.κ.

Έπειτα από την απόκτηση του «Παλλάς», γιατί να χρησιμοποιείται η Πινακοθήκη που επιπλέον δεν επιτρέπει στον ακροατή να παρακολουθεί τους εκτελεστές — απαραίτητος όρος για κάθε αίθουσα συναυλιών. Το τελευταίο αυτό θα μπορούσε, όχι βέβαια να θεραπευθεί, αλλά να γίνει λιγότερο — έστω — οδυνηρό για τον ακροατή, με μια κατάλληλη, προσωρινή πάντα, «σκηνή» (για τη σύγχρονη τεχνολογία τέτοια πρόβλημα είναι παιγνίδι).

Κλείνουμε με δυο λόγια ακόμα για την εκτέλεση. Μουσικό, με καθαρή άρθρωση (εκτός από τους υψηλότερους φθόγγους) το τραγούδι της σοπράνο Ιωάννας Καρβελά. Με τα ίδια προσόντα και η συνεργάτισσά της στο πιάνο Νέλλη Σεμιτέκολο. Αν θα είχαμε μια παρατήρηση αυτή είναι ότι τελικά το φωνητικό μέρος δεν κατόρθωσε να αποφύγει μια κάποια εκφραστική ισοπέδωση. Συνεργάστηκε με τους συνθέτες των τραγουδιών;

Τη Χορωδία της ΕΡΑ διηύθυνε ο Αντώνης Κοντογεωργίου. Σωστή τονικά με ωραία ομοιογένεια στη χαμηλή και μεσαία περιοχή. Όχι όμως και στους υψηλούς φθόγγους, που επιπλέον ήσαν μόνιμα ένα κάτι χαμηλότεροι. Κρίμα, γιατί και οι επικεφαλής και η χορωδία μπορούν να εξαλείψουν αυτές τις αδυναμίες.

(Εθνική Πινακοθήκη, 22 και 23.4.88).